

**Codul penal
și
Codul de procedură penală
Iunie 2026**

**Ediție îngrijită de
prof. univ. dr.
Dan Lupașcu**

**Universul Juridic
București
-2026-**

Cuprins¹⁾

CODUL PENAL (LEGEA NR. 286/2009)	5
<i>Index</i>	191
CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ (LEGEA NR. 135/2010)	203
<i>Index</i>	512
LEGEA NR. 241/2005 PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA EVAZIUNII FISCALE	531
Legea nr. 6/2021 privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (<i>extras</i>).....	553
Legea nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (<i>extras</i>).....	557
O.G. nr. 9/2021 privind stabilirea unor măsuri de facilitare a utilizării informațiilor financiare și a analizelor financiare în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni.....	570
Legea nr. 172/2022 pentru ratificarea Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014	578
Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (<i>extras</i>).....	580
Legea nr. 26/2024 privind ordinul de protecție	583
Legea nr. 53/2026 pentru prevenirea și combaterea femicidului și a violențelor care îl precedă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (<i>extras</i>)	599

¹⁾ Prezenta lucrare a fost actualizată la data de **10 iunie 2026**.

Capitolul II

Aplicarea legii penale

Secțiunea 1

Aplicarea legii penale în timp

Art. 3. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare.

● **VECHIUL CP: art. 10.**

● **LPA. Art. 5. (1)** Atunci când o normă penală face trimitere la o altă normă determinată, de la care împrumută unul sau mai multe elemente, modificarea normei completatoare atrage și modificarea normei incomplete. (2) În cazul abrogării normei completatoare, norma incompletă va păstra elementele preluate de la aceasta, inclusiv limitele de pedeapsă, în forma existentă la data abrogării, afară de cazul în care legea dispune altfel. **Art. 7.** Ori de câte ori o normă în vigoare face trimitere la una sau mai multe infracțiuni prevăz. de CP 1969 sau de o lege specială modificată prin dispozițiile prezentei legi, trimiterea se consideră făcută la infracțiunea sau infracțiunile prevăzute de legea nouă, având aceleași elemente constitutive [Art. 2. În cuprinsul prezentei L., prin CP 1969 se înțelege L. nr. 15/1968 priv. CP, rep. în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modif. și compl. ult.].

● **HP. V.:**

- Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022 și Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 37/2024 (infra, art. 155);
- Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 38/2024 (infra, art. 35).

Art. 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare. Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

● **VECHIUL CP: art. 12 alin. (1).**

● **LPA. Art. 3. (1)** Disp. art. 4 NCP priv. legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii. (2) Disp. art. 4 NCP nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire. (3) Disp. art. 4 NCP sunt aplicabile și atunci când, în urma unei decizii a Curții Constituționale, o faptă determinată nu mai întreruneste elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 6/2015** (M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015): „(...) în interpr. disp. art. 4 NCP, succesiunea de acte normative priv. prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (OMMP nr. 3283/2012; art. 202 pct. 8 L. nr. 187/2012; OMAPP nr. 76/2014 și OMAPP nr. 118/2014) nu a avut ca efect imposibilitatea stabilirii acestui preț și, pe cale de consecință, nu a condus la dezincriminarea în concreto a infracțiunilor de tăiere fără drept de arbori din fondul forestier național, prev. de art. 108[art. 107, rep. 2015] L. nr. 46/2008[abrog.; v. art. 143 L. nr. 331/2024 priv. Codul silvic (M. Of. nr. 7 din 9 ianuarie 2025; cu modif. ult.)] și de furt de arbori din fondul forestier național, prevăz. de art. 110[art. 109, rep. 2015] L. nr. 46/2008[abrog.; v. art. 150 L. nr. 331/2024]”.
V. și: Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 30/2015 (infra, art. 244), Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2016 (infra, art. 371).

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

• **VECHIUL CP: art. 13.**

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 265/2014:** „(...) disp. art. 5 NCP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”.

• **LPA. Art. 10.** *Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.*

Art. 12. (1) *În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă.* **Art. 16.** (1) *Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza CP 1969 se menține și după intrarea în vigoare a NCP, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare.* (2) *Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 5 NCP, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere.* **Art. 17.** *În aplicarea dispozițiilor referitoare la legea penală mai favorabilă intervenită în cursul procesului, o pedeapsă cu suspendarea executării, aplicabilă potrivit CP 1969, este considerată mai favorabilă decât o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de NCP.*

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2014** (M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014): „În aplic. art. 5 NCP, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile. (...) nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2014 (M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014): „(...) în aplic. art. 5 NCP, circumstanțele atenuante se apreciază global în raport de incriminare și sancțiune. În situația intrării în vigoare a unei noi legi, ce aduce modificări atât cu privire la pedepse, cât și cu privire la circumstanțe atenuante, circumstanțele ca parte din instituția sancțiunii unei infracțiuni nu pot fi privite și analizate distinct față de instituția pedepsei. Înlăturarea circumstanțelor atenuante nu aduce atingere principiului neagravării situației în propria cale de atac prevăzut în art. 418 NCPP, atunci când, în concret, pentru aceeași faptă se stabilește o sancțiune mai puțin severă”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 21/2014 (M. Of. nr. 829 din 13 noiembrie 2014): „(...) disp. art. 5 alin. (1) NCP trebuie interpretate, inclusiv în materia prescripției răspunderii penale, în sensul că legea penală mai favorabilă este aplicabilă în cazul infracțiunilor săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014 care nu au fost încă judecate definitiv, în conformitate cu D.C.C. nr. 265/2014”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2015 (M. Of. nr. 410 din 10 iunie 2015): „(...) în aplic. art. 5 NCP, cf. D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit CP anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă, cu suspendarea condiționată a executării, care, conform art. 41 alin. (1) NCP, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit art. 15 alin. (2) [v., infra, art. 91 NCP] L. nr. 187/2012 rap. art. 83 alin. (1) CP anterior”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 29/2015 (M. Of. nr. 29 din 15 ianuarie 2016): „(...) în procedura de modificare a pedepsei prevăz. de art. 585 alin. (1) lit. a) NCPP, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul CP anterior pentru o infracțiune săvârșită sub

imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul NCP pentru o infracțiune săvârșită sub CP anterior se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului cf. art. 5 NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 7/2016 (M. Of. nr. 251 din 5 aprilie 2016): „(...) în aplic. art. 5 NCP, în cazul pluralității de infracțiuni constând în săvârșirea unor infracțiuni anterior datei de 1 feb. 2014, respectiv a unor infracțiuni comise după intrarea în vigoare a NCP, pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 feb. 2014 se va aplica legea penală mai favorabilă – identificată ca fiind legea veche sau legea nouă –, iar pentru infracțiunile săvârșite sub imperiul legii penale noi, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni se va aplica legea nouă, cf. art. 3 NCP și art. 10 L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 11/2016 (M. Of. nr. 468 din 23 iunie 2016): „(...) în aplic. art. 5 NCP, cf. D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit CP anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei potrivit art. 86¹ CP anterior și o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează cf. art. 96 alin. (4) și (5) NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 43/2023 (M. Of. nr. 646 din 14 iulie 2023): „1. Disp. art. 426 lit. b) NCPP se interpr. în sensul că instanța care soluționează pe fond contestația în anulare nu poate să reanalizeze care dintre legile penale ce s-au succedat în timp este mai favorabilă în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost reținută ca fiind mai favorabilă în cauză. 2. Omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu legea penală mai favorabilă de la data comiterii faptei până la data judecării cauzei în apel nu poate fi invocată prin intermediul contestației în anulare întemeiate pe art. 426 lit. b) NCPP”.

V. și: **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022**, **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 37/2024**, **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 391/2025** (infra, art. 155); **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 373/2025** (infra, art. 218¹).

• **RIL. V. și Dec. ICCJ (RIL) nr. 16/2024** (infra, art. 155).

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 15. Universalitatea.** (2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Art. 6. Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maxim.

(2) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detențiune pe viață și până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeași faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuiește cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracțiune.

(3) Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuiește cu amenda, fără a se putea depăși maximul special prevăzut în legea nouă. Ținându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

(4) Măsurile educative neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta, dacă este mai favorabilă.

(5) Când legea nouă este mai favorabilă în condițiile alin. (1)-(4), pedepsele complementare și măsurile de siguranță neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai